

Botvidsbygdens Släktforskarförening

BSF-nytt 6, 2024

Hösten är här med alla fina färger och klar luft. Vi har redan börjat höstprogrammet. Nästa gång vi ses blir

onsdagen den 30 oktober kl 19 i Seniorhuset.

Calle Lindström kommer till oss berättar om hur fattigvården fungerade förr i socknarna.

Fika serveras från klockan 18.30.

Inträde: 20 kr. Icke medlem: 40 kr.

Vi började terminen med en utflykt till Åkers Styckebruk. Här kommer en artikel om den resan:

Medlemsmöte den 14 september 2024, besök på Åkers Styckebruk.

Denna soliga men lite blåsiga lördag samlades vi som skulle ta oss till Åkers Styckebruk vid Seniorhuset i Tumba. Efter lite planerande hade alla hittat en plats i de bilar som skulle åka och vi kom i väg strax före kl. 12. Vi var 16 st. som åkte från Tumba och sedan anslöt 2 st. vid styckebruket. Vid framkomsten hann vi med att ta en fika i parken bredvid masugnen innan vår visning startade kl. 13.

När visningen började blev vi uppdelade i två grupper. ”Min” grupp började i ett rum där några böcker låg utlagda på ett bord och vår kvinnliga guide började berätta om de olika

böckerna. De innehöll allt som hänt på bruket och det visade sig vara en "guldgruva" för släktforskare.

Bruket hade full koll på sina arbetare och även deras familjer. Mycket av det står inte i kyrkböckerna. De olika böckerna var indelade årsvis. Ju mer det hade hänt ett år desto tjockare var boken. Det var inte bara mannen i familjen som arbetade på bruket som togs om hand utan även hustru och barn.

Efter en stund bytte grupperna

både guide och rum. Pehr Bengtsson blev nu vår guide och han förevisade resten av arkivet. Det innehåll bl.a. korrespondens och ritningar till kanonerna som gjöts. Många kanoner exporterades till olika länder och alla hade sina egna ritningar även om det bara skiljde någon millimeter här och där.

För att gjuta en kanon behövdes tre ingredienser – malm, kalk och mängder av träkol.

Järnmalmen blandades från flera olika gruvor bl.a. från Utö gruva i Stockholms skärgård för att kanonerna skulle bli så lätta och starka som möjligt. I tillverkningen används kalksten för att göra restprodukterna så lätta som möjligt så de kunde flyta upp till ytan och bli lättare att ta bort.

1588 gjöts de första kanonerna på Åkers Styckebruk. Stycke = kanon.

En av de tidigare ägarna av bruket var Joakim Wahrendorff och i arkivet finns kopior av all korrespondens han hade till olika länder som beställde kanoner.

1866 gjöts den sista kanonen och numera görs bara valsar men bruket används alltså än i dag.

När vi var färdiga med arkivet blev vi hänvisade till muséet. Där visades en film på ca 20 minuter som berättade om brukets historia. Där fanns också en utställning som visade en mängd olika saker som hade gjutits på bruket genom åren, t.ex. bilder av Riddarholmskyrkans torn som beställts efter branden 1835. Mycket intressant museibesök idag!

Text: Barbro Eriksson, Kristina Koniakowski, Carin Johansson
Foto: Gudrun Carlsson

Forskarrummet: Än finns det möjlighet att komma och forska eller bara prata bort en stund:

Måndagar kl 13-17: 28 okt, 11 nov, 18 nov, 25 nov, 9 dec.

Onsdagar kl 18-21: 6 nov, 4 dec.

Anmälan till forskning@botvid.org senast kl 10 den aktuella dagen, men gärna tidigare. Invänta sedan svar på att anmälan är mottagen innan du ger dig i väg.

Du är också välkommen även om du inte har något ”problem” som måste lösas. Kom och sitt och prata en stund eller titta i någon av våra böcker i biblioteket. Det går också bra att låna hem och läsa. OBS! att du inte kan komma spontant, utan vi behöver en anmälan.

Nya medlemmar:

Leif Pettersson   Tumba

Lena Bromvall   Uttran

Vi önskar er välkomna till vår förening och hoppas att ni ska trivas hos oss.

En intressant notis finns att läsa in Katrineholm-Flen-Vingåkers släktforskarförenings medlemsblad:

Arkiv Digital släpper person-register till fängelserullorna

Det nya personregistret gör fängelse-rullorna från 1750 till 1906 sökbara. Det nya registret omfattar för närvarande 1 121 197 sökbara poster för åren 1825–1850, och kommer att uppdateras kontinuerligt med fler poster allteftersom indexeringen fortskrider. I registret kan man söka på fångens namn, titel eller yrke, plats, datum för rullan, inskrivningsdatum, brott, samt fängelse eller häkte.

Vi saxar ytterligare en intressant notis från KfV:

Gratialist kallas en person som ansökt om utbetalt stöd och varit i statens tjänst som soldat. Summan man erhöll betalades ut en gång/per år.

För att få denna pension och bli gratialist var man tvungen att uppfylla vissa krav. Villkoret var lång tjänstgöringstid, ålder, skada, eller sjukdom som var orsaken till att soldaten inte kunde försörja sig eller sin familj men det var inte självklart att man fick något stöd från krigsmanshuskassan.

Exempel: Gratialist avskedad soldat, som uppbär pension. Indelas i fyra klasser:

Kl 1 = i tjänsten skadad, oförmögen att klara sig. Kl 2 = i tjänsten skadad, kan i ringa mån försörja sig. Kl 3 = varit i tjänst i 30 år. Kl 4 = tjänat 30 år och fyllt 50 år.

Text: Inger Andersson

Foto: R H Forsberg

Vårt sista föredrag för terminen handlar om

Angerstein, industrispionage under 1700-talet.

Reinhold Angerstein påbörjade vid 31 års ålder, 1749, en serie utlandsresor. Från dessa resor skrev han ett antal utförliga och illustrerade reseberättelser hem till Bergskollegium, i vilka han framför allt skildrade tekniska och industriella iakttagelser från gruvor och järn- och stålverk.

En ”gammal” bekant, Karin Borgkvist Ljung från Riksarkivet, kommer **onsdagen den 27 november kl 19** till Seniorhuset och berättar för oss om denna spännande man.

Fika serveras från klockan 18.30.

Inträde: 20 kr. Icke medlem: 40 kr.

Han vill se fler släktforskare hos polisen

Publicerad 17 oktober 2024 10:44

Efter fyra års väntan verkar den eftertraktade dna-släktforskningsmetoden snart få grönt ljus. Men enligt chefen för Malmöpolisens kalla fall-grupp, Bo Lundqvist, är det inte bara är släktforskarnas dna som kan bidra till att lösa brott. Här förklarar han varför fler polisavdelningar borde anställa släktforskare.

Läs Hela artikeln på Rötters hemsida: <https://www.rotter.se/senaste-nytt/4335-han-vill-se-fler-slaktforskare-pa-polisstationerna>